

System kanalizacji sanitarnej w Sopocie

Rys historyczny miasta Sopotu

Pierwszy zapis o wsi Sopot pochodzi z czasów, gdy w 1283 roku książę Mściwój II, rekompensując Cystersom Oliwskim krzywdy doznane od Krzyżaków, nadał im 16 wsi (jedną z nich był „Sopot”). Od tego momentu Sopot rozwijał się i w wieku XIV otrzymał przywileje lokacyjne.

W latach 1823 - 1824 wybudowano łaźienki i Dom Zdrojowy, a Sopot pretendował do miana uzdrowiska z inicjatywy dr Jerzego Jana Haffnera. Do szybkiego rozwoju miasta przyczyniła się budowa w 1823 roku szosy pomorskiej oraz linii kolejowej Gdańsk-Szczecin w 1870.

W roku 1872 zostały wybudowane pierwsze wodociągi, w 1885 wybudowano gazownię, a w 1898 roku zaczęto budowę kanalizacji. W tym okresie powstały w Sopocie nowe obiekty uzdrowiskowe: Zakład Leczniczo - Kąpielowy oraz rozrywkowe: Kasyno, Opera Leśna oraz Tory Wyścigów Konnych.

8 października 1901 roku aktem nadanym przez władze pruskie w Berlinie, Sopot otrzymał prawa miejskie, a w 1910 roku osiągnął 9,3 tysiąca mieszkańców.

W okresie międzywojennym Sopot rozbudował się, zwłaszcza w części górnego tarasu (pod wzgórzami morenowymi). W roku 1929 liczba mieszkańców wynosiła już 30 tys.

Druga wojna światowa nie spowodowała większych zniszczeń Sopotu.

Budowa kanalizacji sanitarnej i przepompowni w Sopocie

Zanim wybudowano pierwsze przewody kanalizacyjne, do odprowadzania ścieków sanitarnych i wód deszczowych służyły uliczne kanały ściekowe, przykryte drewnianymi dylami.

Kanały posiadały małe spadki i odprowadzały ścieki w kierunku morza.

Niezależnie od tego systemu odprowadzania ścieków, w podwórkach znajdowały się doły kloaczne. Doły te, obłożone najczęściej drewnem i gliną, nie były szczelne i ścieki przedostawały się do gruntu powodując skażenie środowiska.

Główne przewody kanalizacyjne zostały ułożone równoległe do budowy wodociągów w 1872 r. W roku 1892 na terenie Zakładu Kąpieliskowego została wybudowana przepompownia ścieków "HAMO" (obecnie PŚ Pośrednia) o wydajności 100 m³/h, wyposażona w dwie pompy.

Ścieki z dolnego Sopotu przepompowywano na **pola irygacyjne**, znajdujące się na terenie obecnych ogródków działkowych przy Bitwy pod Płowcami. Ścieki z górnego Sopotu były odprowadzane bezpośrednio na pola irygacyjne.

W 1925 r. wybudowano drugą przepompownię, której zadaniem było odprowadzanie ścieków (K-2) w okolic gazowni przy ul. Bitwy pod Płowcami na pola irygacyjne.

W związku z rozbudową miasta w 1932 roku zlikwidowano pola irygacyjne, a ścieki z całego Sopotu skierowano do powstającej oczyszczalni „Zaspa” w Gdańsku.

Od tamtego czasu Sopot posiada kanalizację systemu rozdzielczego.

Oddzielna sieć kanałów zbiera wody roztopowe, deszczowe i gruntowe - które są odprowadzane bezpośrednio do morza (jest to sieć kanalizacji deszczowej), natomiast ścieki bytowo-gospodarcze odprowadzane są za pomocą kanalizacji sanitarnej do oczyszczalni ścieków.

Duże różnice poziomu terenu wymusiły podział kanalizacji sanitarnej na dwie zasadnicze strefy: górną - grawitacyjną i dolną - przepompowywaną.

Strefa górna – obejmuje tereny położone powyżej ulic Kościuszki i Władysława IV (górny taras). Ścieki spływały grawitacyjnie w kierunku ul. Polnej i dalej kolektorem w ul. Pogodnej do oczyszczalni „Zaspa” w Gdańsku.

Większość przewodów kanalizacji sanitarnej wybudowana została z rur kamionkowych glazurowanych, łączonych na sznur smołowy i cement. Ze względu na duże spadki można było zastosować przewody o mniejszych średnicach. Studnie rewizyjne na sieci kanalizacji sanitarnej wybudowano przeciętnie co 60 m lokalizując je w jezdniach lub chodnikach.

Strefa dolna – obejmuje tereny położone od ul. Kościuszki, Władysława IV i Obrońców Westerplatte w kierunku morza (dolny taras). Ścieki z tej strefy za pomocą rurociągów spływały w kierunku przepompowni ścieków „HAMO” (obecnie "Pośrednia") położonej przy ul. Parkowej, skąd były przepompowywane do ul. Polnej i dalej kolektorem w ul. Pogodnej do oczyszczalni „Zaspa” w Gdańsku.

Rysunek 1. Plan sytuacyjny sieci kanalizacji sanitarnej Sopotu (stan na rok 1961)

Opis stanu istniejącego systemu kanalizacji sanitarnej

Obecnie system sieci kanalizacji sanitarnej Sopotu podobnie jak na początku XX wieku podzielony jest na część grawitacyjną i przepompowywaną.

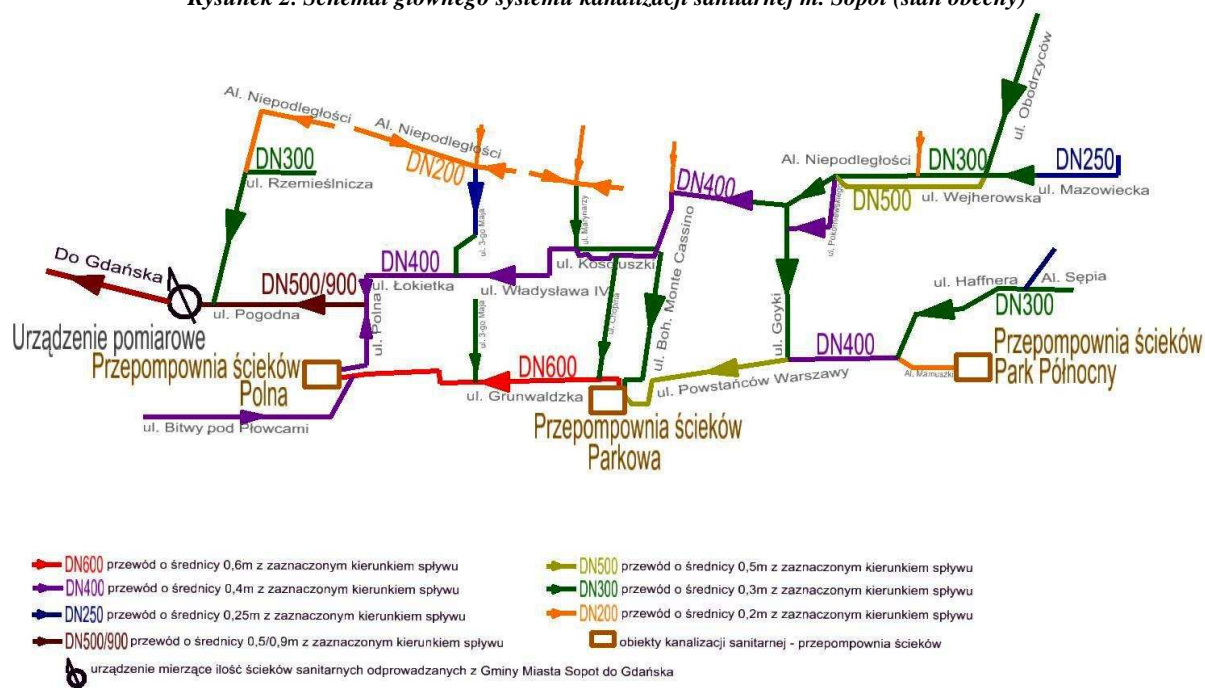
Na terenie Sopotu znajdują się trzy przepompownie ścieków, charakterystyka ich została przedstawiona w artykule „Obiekty kanalizacji sanitarnej – przepompownie ścieków”.

W ramach prowadzonych inwestycji kanały są wymieniane na przewody rur o większej średnicy oraz uszczelniane metodą bezwykopową (tzw. rękawami).

W 2008 roku zlikwidowano oczyszczalnię „Zaspa” i ścieki z terenu Sopotu skierowane zostały do oczyszczalni „Wschód” w Gdańsku.

Długość czynnej kanalizacji sanitarnej w Sopocie wynosi 67,1 km, natomiast przyłączy kanalizacji sanitarnej 29,4 km (3077 szt.)

Rysunek 2. Schemat głównego systemu kanalizacji sanitarnej m. Sopot (stan obecny)

Materiały źródłowe:

1. Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej, Zakład Wodociągów i Kanalizacji Miasta Sopot „Plany sieci kanalizacji sanitarnej wg stanu na 01.06.1957r” (archiwum nr 1884);
2. Miejskie Zakłady Gazowni, Wodociągów i Kanalizacji m. Sopotu „Inwentaryzacja sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej i deszczowej m. Sopot stan na 1964r” (archiwum nr 10040);
3. Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej, Zakład Wodociągów i Kanalizacji Miasta Sopot „Opis techniczny urządzeń sieci wodociągowej m. Sopot” (archiwum nr 10292);
4. Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Gdańsku „Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków w Sopocie w latach 1978-1985” (archiwum nr 10153);
5. Biuro Planowania Przestrzennego w Gdańsku „Inwentaryzacja sieci wodociągowej m. Sopot – II etap” (archiwum nr 10158 i 10054);
6. Archiwalne plany sytuacyjne sieci kanalizacji sanitarnej oraz wodociągowej;
7. Poniemieckie zeszyty z danymi produkcji ujęć;
8. Karty inwentarzowe przyłączy wodociągowych i kanalizacji sanitarnej.